

Pisilj!

Naponta 800–2000 milliliter pisi – vagyis „vizelet” – távozik a testedből. Miután lehúztad a vécét, feltehetően nem sokat gondolsz a pisire, azonban a múltban ezt a folyadékot számtalan kezeléshez alkalmazták világszerte.

Rómában tégy úgy, mint a rómaiak

A rómaiak igencsak lelkesedtek a pisiért. Mosónők pisivel töltötték meg a teknőket, amibe belerakták a koszos ruhát, majd mezítláb jól megtaposták. A pisiben karbamid található, amiből a lebomlás során ammónia keletkezik, s ez hatékony vegyület a folttisztításra. Emellett a pisit a bőrruhák puhítására is használták, továbbá szájvízként öblögettek vele. A gazdag rómaiak Portugáliából hoztak maguknak pisit hajókon, ugyanis a portugálok pisijét tartották a legkiválóbbnak az egész világon.

A pisi meggyógyít

A rómaiak gyógyszerként tekintettek a pisire, és úgy vélték, hatékonyan lehet kezelni vele az égési sérüléseket, a különféle sebesüléseket és a skorpiócsípéseket, azonban a modern tudomány szerint e feltételezésnek nincs sok alapja. A pelenkakiütés ellen a római babák fenekét egy olyan kenőccsel kengették, ami állott pisi és hideg hamu elegyéből készült. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy a Római Birodalomban még inkább fellendült a pisikereskedelem. Jövedelmei növelése érdekében i. sz. 70-ben Vespasianus császár még a közcégekben összegyűjtött és innen értékesített pisire is adót vetett ki.

Pisi a világ körül

A teljesen friss pisi nem steril, azonban egykor még így is tisztább volt, mint az átlagember számára elérhető víz. A közép-amerikai aztékok és az Északi-sarkkör vidékén élő inuitok is előszeretettel pisiltek rá a sebekre, mert úgy gondolták, hogy a friss pisi kitisztítja a sebet és elejét veszi a fertőzéseknek. A középkori Európában a patikusoknál gyakran volt kapható pisi, amit elsősorban rovarcsípések, égési sérülések és más sebek kezelésére használtak. Indiában a pisiivás szokása 5000 éves múltra tekint vissza – a helyiek saját pisijük elfogyasztásával próbálták helyreállítani egészségüket és megőrizni energiájukat.

Pisipáciensek

Hippokratész (lásd 7. o.) egyike volt azon orvosoknak, akik elsőként kezdték vizsgálni a kezelték pisijét, hogy kiderítsék, mi lehet a probléma. Az arab orvostudomány képviselői – többek között Muhammad ibn Zakarijjá al-Razi és Ishak Judaeus – továbbfejlesztették az emberi pisi vizsgálatának tudományát (vagyis az uroszkópiát). Az orvosok megszimatozták, sőt néha meg is kóstolták a beteg pisijét, amit az illető egy zöld üvegcsében (matula) gyűjtött össze. Ezután a pisi színét összehasonlították a „vizeletkerék” szinkódokkal ellátott jelzéseiével, így térképezve fel a páciens egészségi állapotát. A pisikerék különféle változatai egészen a 20. század elejéig használatban voltak, amikor végül átvette helyüket a vizelet kémiai analízise.

Töltsd tele azt a flaskát!

Innen?

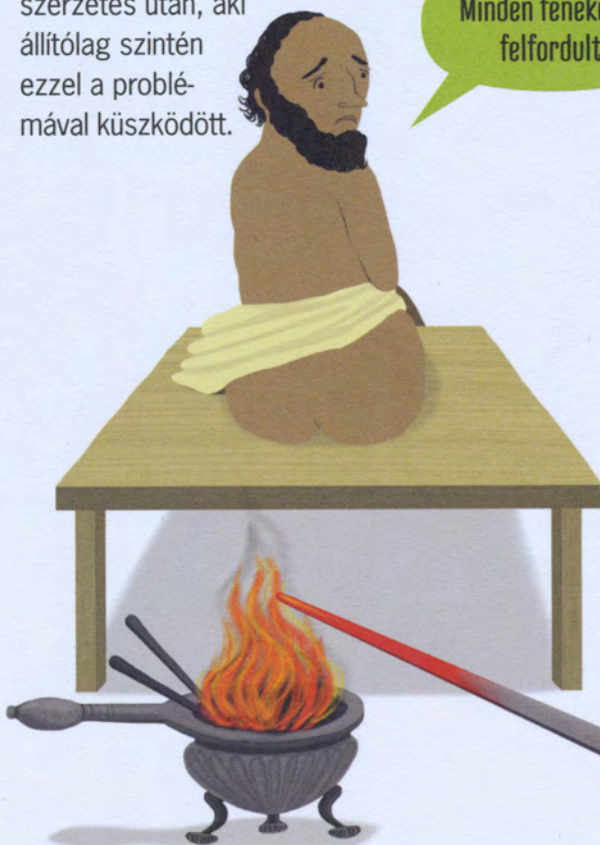
Kellemetlen aranyér

Az aranyér az emésztőrendszer utolsó pár centiméterén kidudorodó szövetcsomók halmaza – közvetlenül azon a területen található, ahol a salakanyagok elhagyják a szervezetet. Bizonyos esetekben az aranyér elfertőződik, bedagad vagy begyullad. Ez fájdalmas lehet, vérzést okozhat, illetve a széketben genny jelentkezhethet.

Az aranyér története

Rengetegen írtak a történelem folyamán az aranyérről, többek között az ókori egyiptomiak, akik egy akáclevélből főzött kenőcsre esküdtek. Egy régi francia enciklopédia nem kevesebb, mint 227 oldalt szentelt a témának! A középkorban sokan Istenhez fohászkodtak annak érdekében, hogy megszabadítsa őket az aranyértől, amit akkoriban „Szent Fiacrius átká”-nak neveztek egy ír szerzetes után, aki állítólag szintén ezzel a problémával küszködött.

Minden fenekestül felfordult!

Égett popó

Az egyik bevett kezelés során egy vörösen izzó vasdarabot dugtak a páciens fenekébe. Aú! Ezzel az volt az orvos célja, hogy kiégesse – és ezáltal fertőtlenítsen – az aranyeret. Az ókori Görögországban általában többen fogták le a beteget, miközben az orvos a tűzben felhevítette a vasat, majd betolta az illető popójába. A sebet ezután főtt csicseriborsóból és lencséből készült kencével kenték be, amit akár hat napig is fennhagytak. Végül egy puha, mézzel átitatott golyósot helyeztek az égett területre, ami elősegítette a gyógyulást, és csillapította a fájdalmat.

Vérszívók a popsin

Jó barátunk, a pióca is felbukkant, amikor az aranyér kezelésére került sor: a kis vérszívókat a végbélnyílás köré helyezték, és hagyták, hadd lakmározzanak. A piócákat még a 19. században is használták az aranyér kezelésére. Napóleon is piócakezelésben részesült, amikor az 1815-ös waterlooi csata előtt fájdalmas aranyere miatt képtelen volt felülni a lovára, hogy szemügyre vegye csapatait. Napóleon serege végül vereséget szenvedett, amiben talán a nagy hadvezér aranyere is közrejátszott.

Úgy tűnik, az ellenfél igaz- csak elfenekel minket!

Jaj, a fenék szót ne is említsd!

Füstöljük ki!

Előfordult az is, hogy különböző egészségügyi problémák kezelésére beöntést alkalmaztak. Az ókori egyiptomiak úgy hitték, hogy a beöntést egyik istenük, Thot találta fel, majd a találmány egy Iri nevű gyógyító közreműködésével jutott el az egyiptomi arisztokráciához. Iri neve szó szerint annyit tesz: „a király ánusának (fenéklük) pásztora”. Az amerikai kontinensen, ahol vadon nőtt a dohány, az emberek egy szalmaszál segítségével elkezdtek dohányfüstöt fújni a betegek fenekébe.

A dohányfüstbeöntés az 1700-as években Európában is népszerűségnek örvendett. Ehhez olyan készleteket árultak, amelyben volt egy füstölő, amelyben meggyújtották a dohánnyt, illetve egy fűjtató, amivel a füstöt be tudták juttatni a fenékbe. Akkoriban úgy gondolták, hogy a meleg füst segíti a légzést, enyhíti a fejfájást és a hasgörcsöket, továbbá olyan halálos betegségek kezelésére is alkalmazható, mint a kolera és a tífusz.

Eddig azt hittem, a füst káros az egészségre!

A szerzőről

Pár nappal nyolcadik születésnapja előtt Clive Gifford a tesiórán balesetet szenvedett, és eltörte mindkét csuklóját – az egyiket hét helyen is! A következő három hónapban mindkét keze be volt gipszelve, így sajnós négyéves kishúgának kellett őt etetnie (több-kevesebb sikerrel), miközben a szülinapi ajándékként kapott dobszerkója a sarokba tolva porosodott.

Clive végül sosem tanult meg dobolni, azonban azóta már több mint kétszáz, gyerekeknek és kamaszoknak szóló könyve jelent meg a történelemről és a tudományokról. Magyarul is olvasható tőle a *Hú, de büdi – Mindennek szaga van!* című ismeretterjesztő kötet.

Szómagyarázat

ÁLMATLANSÁG Olyan rendellenesség, amikor az illető nem tud elaludni, vagy ha el is alszik, gyakran felébred éjszaka.

BELEK Az emésztőrendszer alsó része, ahol a táplálék feldolgozása történik. Az ételekből az energia és a tápanyag felszívódik a testbe.

DESZTILLÁLÁS Egy folyadék megtisztítása felforralás, majd lehűtés során.

ELEGY Egy olyan anyag, amely két vagy több – egymással kémiai úton összekapcsolódó – elemből áll.

ÉRVÁGÁS A páciens vérének megcsapolása általában egy-egy vágott seben keresztül azzal a céllal, hogy így kezeljék a beteg bizonyos egészségügyi problémáit.

FELÍRÁS (RECEPTRE) Amikor az orvos megmondja és előírja, hogy milyen gyógyszerekre van szükség. A receptre felírt orvosságot a gyógyszerertárban lehet kiváltani.

FERTŐTLENÍTÉS Minden kórokozó és kosz eltávolítása egy adott felületről, tárgyról vagy helyiségből.

FÜGGŐSÉGET OKOZÓ Olyan anyag, amit ha az ember egyszer elkezd szedni, többé nem tudja abbahagyni.

HAS A testnek a mellkas és a medence közé eső része.

HASHAJTÓ Olyan anyag, ami gyorsan arra ösztönözi a testet, hogy a vécén ürítse ki a belek tartalmát.

ÍZÜLETI GYULLADÁS Az ízületek bedagadása és érzékennyé válása, ami fájdalmat és merevséget okoz, illetve megnehezíti a végtagok mozgását.

LÉGUTAK A test azon járatai, amelyek levegőt szállítanak a tüdőhöz.

MIAZMA Kellemetlen vagy egészségkárosító levegő.

PATIKÁRIUS Egykor ezt a szót használták azokra az emberekre, akik orvosságokat és gyógyszereket készítettek, majd ezeket pénzért árusították. A gyógyszerész régi elnevezése.

RAGÁLYOS Olyan betegség, amely képes egyik élőlényről a másikra áttérnedni.

TRANSZPLANTÁCIÓ Egy szerv eltávolítása a testből annak érdekében, hogy más helyre vagy egy másik ember testébe tegyék.

VÉRSEGÉNYSÉG Olyan egészségügyi probléma, ami azzal jár, hogy az embernek nincs elég vörösvérsejtje, emiatt a szervezet nem jut elegendő mennyiségű oxigénhez.